

РЕШЕНИЕ

на Постоянната комисия по стопански науки и управление на НАОА за резултатите от извършено оценяване по процедура за програмна акредитация на професионално направление 3.8 „Икономика” във Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив

1. Хронология на процедурата

Процедурата е открита с решение на Постоянната комисия по стопански науки и управление от 10.10.2018 г. (Протокол № 25) по искане на висшето училище (вх. № 773/ 10.09.2018 г.).

На заседание, проведено на 16.10.2019 г. (Протокол № 27), на основание чл. 88а, ал. 4 от ЗВО и чл. 12, ал. 6, т. 4 от ПДНАОА, членовете на ПКСНУ приеха доклада на утвърдената с решение на Акредитационния съвет на НАОА от 07.02.2019 г. (Протокол № 3) експертна група в състав:

1. Проф. д-р Матилда Александрова, Университет за национално и световно стопанство
2. Доц. д-р Драгомир Илиев, Стопанска академия „Д. А. Ценов“
3. Доц. д-р инж. Валентина Николова - Алексиева, Висше училище по сигурност и икономика – Пловдив
4. Росен Колев, докторант в Стопанска академия „Д. А. Ценов“

Наблюдаващ процедурата от ПКСНУ: доц. д-р Диана Ималова

Експертната група е извършила проверка във ВУАРР през периода от 18.03.2019 г. до 20.03.2019 г.

2. Констатации и оценки за изпълнението на критериите за програмна акредитация на професионално направление в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО (Таблица 4):

Въз основа на изводите в доклада на експертната група ПКСНУ направи следните констатации и оценки за изпълнението на критериалната система:

При предходната програмна акредитация на ПН 3.8 „Икономика“ в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, ВУАРР е акредитирано с оценка 8,04 (осем цяло и четири стотни), със срок на валидност на акредитацията пет години, като е утвърден образователен капацитет от 3800 студенти, разпределен по ОКС, както следва – ОКС „бакалавър“ – 3100 студенти и ОКС „магистър“ – 700 студенти.

Предприети са мерки, насочени към изпълнение на общо 4-те препоръки, направени от НАОА при предходната програмна акредитация на ПН 3.8 „Икономика“, като първите три са изпълнени, в резултат на което е увеличен броят на хабилитирания академичен състав на ПОТД с научна специалност „Икономика и управление“ (аграрна икономика); преустановен е приемът в специалностите „Маркетинг и реклама“ и „Икономика и управление на туризма“ в ОКС „магистър“; интернет страницата на ВУАРР е обогатена с информация за учебните графици, учебните планове и анотации на учебните програми за всички степени и форми на обучение. По отношение на препоръка 4 „Да се провежда обучение по професионално

направление 3.8 Икономика само във ВУАРР-Пловдив и акредитираните филиали на ВУ, като се подобри (оптимизира) съотношението между обучаваните студенти по трите форми на обучение“ ВУАРР заявява, че провежда обучение по професионално направление 3.8 Икономика във ВУАРР-Пловдив и акредитираните филиали на ВУ. Създаден е и функционира във филиала във Велико Търново Център за дистанционно обучение. В изградените локални центрове за дистанционно обучение в Пазарджик, Силистра, Троян и Благоевград се извършва обслужване на студентите в съответствие с изискванията на нормативната уредба за ДФО, като ВУАРР полага усилия за технологично и учебно-методическо осигуряване на обучението в ДФО. Ръководството на ВУАРР продължава усилията си за оптимизиране на съотношението между обучаваните студенти по трите форми на обучение. През учебната 2018/ 2019 г. в ОКС „бакалавър“ структурата е следната: 6% редовна форма на обучение; 72,5% задочна форма на обучение и 21,5% дистанционна форма на обучение. В ОКС „магистър“ структурата е както следва: 6,5% редовна форма на обучение; 64% редовна форма на обучение и 29,5% дистанционна форма на обучение. Това дава основание изпълнението на тази препоръка да се определи като частично.

Констатации за изпълнението на критерий 1.1 в съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 (1-10): „При извършване на обучение в професионалното направление се поддържа и развива политика за осигуряване на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище”.

Във ВУАРР обучението по ПН 3.8 „Икономика” е организирано и се осъществява в съответствие с мисията и свързаните с нея стратегически образователни цели и задачи на висшето училище, разписани в Стратегическия му план за развитие (2017 – 2022). Основното звено, което организира и провежда обучението в ПН 3.8 „Икономика”, е Факултетът по икономика и управление. През акредитационния период във ВУАРР се провежда обучение в ПН 3.8 „Икономика” в ОКС „бакалавър“ (в специалности „Аграрна икономика“, „Финанси“, „Счетоводство“ и „Икономика на туризма“ в редовна, задочна и дистанционна форма), ОКС „магистър“ (в специалности „Икономика и управление на агробизнеса“ – специализации по „Агролесовъдство“ или „Екологична сигурност“, „Икономика и управление на регионите“ – специализации по „Туризъм“ и по „Маркетинг на публичния сектор“, „Финанси и банково дело“, „Счетоводство и одит“ и „Международен бизнес“ в редовна, задочна и дистанционна форма) и ОНС „доктор“ по ДП „Финанси и банково дело“.

ВУАРР има приета и публично огласена Политика по качеството, като неразделна част от стратегическото му управление, която се прилага и при обучението в оценяваното професионално направление. Разработена е Стратегията за развитие на ПН 3.8 „Икономика” във ВУАРР (2018 – 2022). В Стратегията за развитие на ПН 3.8 обаче не се откриват текстове, определящи спецификата на икономическите специалности в рамките на висшето училище, както и дефиниране на конкурентни предимства спрямо основни конкуренти. Във Факултета по икономика и управление функционират координатори на програми и отговорници по качеството, чиито функции и задачи са нормативно регламентирани. Съветът по качество извършва ежегодно вътрешни одити за осигуряване на качеството по ПН 3.8 „Икономика“, като за оценявания период са проведени 12 одита, резултатите от които и направените препоръки са докладвани на Факултетен и Академичен съвет и са публикувани на официалния сайт на ВУ. Във ВУАРР се прилага политика за осъществяване на

взаимовръзка между научните изследвания и образователната дейност на академичния му състав, която е заложена като приоритет в Стратегията за развитие на професионалното направление и е развита в конкретни вътрешни нормативни актове и документи на ВУ.

Констатации за изпълнението на критерий 1.2 в съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 (1-10): „Управление на качеството на образованието”.

Във ВУАРР е установена йерархична система за управление на качеството на предлаганата образователна услуга. Процесите по обучение и развитие на академичния състав в ПН 3.8. „Икономика“ са обект на наблюдение както от органите за управление на качеството на институционално ниво, така и от катедрените отговорници по качество във Факултета и административно-помощно звено отдел „Акредитация“. Във ВУ периодично се провеждат обучения, семинари и дискусии по въпроси, свързани с утвърждаване стандартите по качество на обучението и обмен на добри практики, в които участват преподаватели, административен персонал, студенти и докторанти от ПН 3.8., като за акредитационния период са проведен 26 обучения и семинари. Във ВУ има приет и публично огласен на уеб-страницата му Етичен кодекс. Функционира и Етична комисия, в състава на която са включени студенти и докторанти, която осъществява дейността си в съответствие с утвърден Правилник за дейността ѝ. За акредитационния период няма подадени жалби за нарушения на Етичния кодекс в рамките на ПН 3.8 „Икономика“. Във ВУАРР се прилагат комплекс от мерки за превенция и реакция при плагиатство и изпитни измами, в т.ч. чрез използване на специализиран софтуер (Advego Plagiatus) за проверка на уникалност на текст в интернет. За ПН 3.8 „Икономика“ има регистрирани 3 случая на отхвърляне на дипломни работи след рецензиране, заради плагиатство.

Констатации за изпълнението на критерий 2.1 в съответствие със стандарт 2 от ESG - част 1 (1-10): „Висшето училище извършва обучение по професионалното направление като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др.) при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни”.

В ПН 3.8 „Икономика“ във ВУАРР се прилагат официално приети и публично огласени методически стандарти за учебната документация, базирани на конкретни държавни и вътрешни нормативни актове, в които са определени и унифицирани изискванията за основните елементи на документацията, както и процедурите за нейното обновяване. Във ВУ периодично се събира и анализира информация от потребители на кадри за практическата подготвеност на студентите в ПН 3.8 „Икономика“. Резултатите от проучванията се обсъждат и отразяват при актуализация на учебната документация. При оценяването на академичните постижения на обучаващите се студенти в ПН „Икономика“ във ВУАРР се използват ясни и предварително огласени оценъчни методи и критерии. Те позволяват обективно оценяване на знанията и уменията на студентите и придобитите от тях компетенции по отделните учебни дисциплини. Постигната е значителна степен на съвместимост и сравнимост на учебните планове на специалностите в двете ОКС в ПН 3.8 „Икономика“ във ВУАРР с учебните планове на аналогични специалности, предлагани от други висши училища в страната (над 70 на сто). Във ВУ се прилагат специфични процедури за контрол, анализ, оценяване, утвърждаване и обновяване

на учебната документация на съответните специалности в бакалавърската и магистърската степен, като за целта функционират и съответните органи. През оценявания период периодично са извършвани актуализации на учебната документация на предлаганите специалности в ПН 3.8 „Икономика“, включително и такива, породени от резултатите в анкети сред студенти и работодатели. Актуализирани са 37 учебни програми по изучавани дисциплини в ПН 3.8 „Икономика“, при което са взели участие общо 2740 студенти и 122 представители на бизнес организации. Факултетното ръководство е провело общо 122 допитвания сред работодатели за периода на оценяване. Налице е положителна тенденция в броя на участващите студенти и работодатели в актуализацията на учебните програми. Освен чрез анкетни проучвания мненията на студентите и потребителите на кадри относно учебната документация, качеството на обучение и други аспекти на образователния процес се набират и чрез организиране на конференции, национални кръгли маси, семинари и дискусии с представители на бизнеса и на други образователни и бизнес-партньорски организации; пряко участие на студенти и работодатели в заседания на КС, ФС при обсъждане на учебна документация. Параметрите на учебната документация на специалностите от ОКС „бакалавър“ отговарят изцяло на законовите изисквания, в т.ч. на Закона за физическото възпитание и спорта. В учебните планове за ОКС „магистър“ не са предвидени факултативни дисциплини. Дистанционната форма на обучение е равнопоставена на редовната форма по отношение на срока на обучението, съдържанието на учебния план на специалността и изисквания се по него брой на кредитите. При извършената проверка на място от ЕГ е установено, че учебните програми не са подписани надлежно от титуляря, декана и ректора на ВУАРР.

Констатации за изпълнението на критерий 3.1 в съответствие със стандарт 3 от ESG - част 1 (1-10): „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение по съответното професионално направление”.

Дефинираните в квалификационните характеристики на програмите в ОКС „бакалавър“ по „Аграрна икономика“, „Финанси“, „Счетоводство“ и „Икономика на туризма“ знания, умения и компетенции отразяват спецификите на съответната специалност, насочени към стимулиране на мотивацията на студентите. Придобиваните знания и умения не са диференцирани в достатъчна степен по две специалности от ОКС „магистър“: „Икономика и управление на регионите – специализация Туризм“ и „Икономика и управление на регионите – специализация Маркетинг в публичния сектор“.

Във ВУАРР е изградена добра организация за включване на студентите в практически занимания и други дейности. Утвърден е и се прилага Правилник за организацията и провеждането на учебни практики на студентите, който определя условията за организацията, провеждането, контрола и оценката на учебните практики. Продължителността на заложената в учебния план на специалностите от ОКС „бакалавър“ учебна практика е 150 часа и осигурява получаването на 5 кредита. Учебни практики и стажове са проведени и по проект „Студентски практики – Фаза 1“, като броят на сключените договори с обучаващи организации е 92, а участващите студенти от ПН 3.8 „Икономика“ са общо 796, включително и от филиалите на ВУАРР в гр. Велико Търново и гр. Русе. Възможности за провеждане на учебна практика се

осигуряват и в рамките на: програма „Еразъм+“ на база сключените от ВУАРР междуинституционални споразумения с европейски висши образователни институции и партньорски организации, като през учебната 2016/17 г. са осъществени 15 мобилности с цел практика от студенти от ПН 3.8 „Икономика“; сключените договори за сътрудничество между ВУАРР и работодателски организации, малки и средни предприятия, международни, национални, браншови или регионални организации и съюзи в областта на агробизнеса. Регулярно се проучва студентското мнение в двете ОКС на ПН 3.8 „Икономика“, в т.ч. относно качеството и практическата полезност на обучението. Механизмът на проучване е нормативно регламентиран и включва провеждане на анкети „на входа“ (новоприети студенти), по време на обучението (за качеството на обучението по дисциплина) и „на изхода“ (завършващи и завършили студенти). За периода на акредитацията са попълнени общо 4 000 анкети от студенти от двете ОКС на професионалното направление от различните форми на обучение, в различни етапи от следването на студентите, но резултати от тези проучвания не са публично достъпни на уебсайта на ВУАРР. В ПН 3.8 „Икономика“ се прилагат съвременни методи за оценяване постиженията на студентите. Използваните методи на оценяване се описват от преподавателя в учебните програми по отделните дисциплини, но учебните програми са оповестени на сайта на ВУ само частично чрез анотации. Отговорност за информирането на студентите носят преподавателските екипи. Оповестяването на принципите и критериите за формиране на оценката, условията за присъждане на кредитите, както и изпитните процедури, в т.ч. и за държавните изпити, се извършва чрез пряка комуникация между преподаватели и студенти и административен персонал – студенти. В ПН 3.8 „Икономика“ на ВУАРР е налице обратна връзка между преподаватели и студенти, реализирана чрез преки контакти, регулярно провеждане на срещи със студенти за проучване на тяхното мнение, чрез анонимни анкети, опосредствани контакти чрез е-поща и социални медии. Във ВУАРР се осъществява текущ мониторинг и периодичен анализ на дейностите, свързани с качеството на образователния процес. Те се провеждат от конкретни структури във ВУ и с пряко или косвено участие на представители на студентите, бизнеса и потребители на кадри на училището. Във ВУАРР се прилага официално приета процедура за разглеждане на жалби на студентите, която е регламентирана със специален правилник, огласен сред академичната общност. На официалният сайт на ВУАРР е създадена възможност за подаване на жалби онлайн. За акредитационния период не са регистрирани жалби от студенти в ПН 3.8 „Икономика“.

Констатации за изпълнението на критерий 4.1 в съответствие със стандарт 4 от ESG - част 1 (1-10): „Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на студента: прием в съответното професионално направление, развитие, признаване и дипломиране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане”.

Във ВУАРР е създадена добра организация за привличане, приемане и адаптиране на български и чуждестранни студенти и докторанти в ПН 3.8 „Икономика“. Разработени са и се прилагат необходимите вътрешни нормативни актове за регламентиране на отделните етапи на „жизнения цикъл“ на студентите, които са огласени на интернет страницата на ВУ. Създадени са добри условия и

система за ориентация на кандидат-студентите от направлението.

Данните за броя на обучаваните студенти позволяват ясно да се открият следните тенденции: (1) 2 пъти намалява общият брой на обучаваните студенти и в двете ОКС; (2) и в двете ОКС намалява значително делът на студентите в редовна форма на обучение - за ОКС „бакалавър“ от 310 на 77, а за ОКС „магистър“ от 207 на 25. (3) и в двете ОКС намалява почти 2 пъти делът на студентите в задочна форма – за ОКС „бакалавър“ от 1834 до 934 в края на периода, а за ОКС „магистър“ от 486 до 243. (4) и в двете ОКС се забелязва интерес към ДФО където броят на обучаваните студенти бележи ръст – незначителен в ОКС „бакалавър“ и 1,7 пъти в ОКС „магистър“.

Броят на дипломираните студенти в ОКС „бакалавър“ спада с 49% спрямо началото на акредитационния период, а броят на дипломираните студенти в ОКС „магистър“ спада с 58%. Средният относителен дял на прекъсналите студенти от ОКС „бакалавър“ от общия брой обучавани е 15,9%. При студентите в ОКС „магистър“ делът на прекъсналите студенти е средно 4,3% от броя на обучаваните студенти за оценявания период. Средният относителен дял на отпадналите студенти от ОКС „бакалавър“ от общия брой обучавани е 2,4%, а при студентите в ОКС „магистър“ този дял е незначителен - средно 0,2% от броя на обучаваните студенти за оценявания период.

От учебната 2017/2018 г. в ПН 3.8 „Икономика“ във ВУАРР по ДП „Финанси и банково дело“, са зачислени и обучавани 12 докторанта – 1 в редовна, 1 в задочна и 9 в самостоятелна форма на обучение. Общият брой отчислени докторанти през оценявания период е 3. Прекъснал е 1 докторант през 2017/2018. Все още няма защитили докторанти.

Във ВУАРР са регламентирани и се прилагат правила и процедури за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища и практики в чуждестранни организации. Осигурени са възможности за реализиране на мобилности на студентите, вкл. и от ПН 3.8 „Икономика“. Поддържа се добра мрежа от взаимоотношения с чуждестранни образователни институции за реализиране на мобилност на студенти и докторанти. За наблюдавания период в ПН 3.8 „Икономика“ мобилност са реализирали общо 79 студенти, като само 7 от тях са с цел обучение, а останалите - с цел практика. Мобилност на студентите с цел обучение е реализирана единствено през учебните 2014/2015 и 2015/2016 г., докато при мобилността на студенти с цел практика е налице положителен тренд, като за учебната 2018/19 са реализирани 3 пъти повече мобилности на студенти с цел практика в сравнение с началото на периода - 2013/14 г. За акредитационния период няма реализирани мобилности на докторанти.

За анализирания период 723 студенти от направлението са включени в реализирането на научноизследователски проекти, като годишният брой нараства устойчиво от 34 през учебната 2015/16 г. до 206 през 2018/19 г. Относителният дял на ангажираните в научни форуми студенти за периода 2013-2018 г. е средно 13,6% от общия брой. За периода се отчита тенденция за увеличаване относителния дял на участниците в научни форуми от 1,5% през 2015/16 до 44,5% през 2016/2017, след което участието спада до 12,4% през 2018/19 г. Относителният дял на докторантите, ангажирани в научни форуми за периода 2017 – 2019 г., е средно 74,25% от общия брой, като тенденцията през последните две години е към нарастване.

Общият брой на студентските участия в художествено-творчески и образователни проекти е 6 471, а на докторантите е 4. Относителният дял на студентите, участвали в художествено-творчески и образователни проекти от общия брой на студентите, бележи траен спад – от 77,3% през 2013/14 г до 4,2% през учебната 2018/19 г. Същото се отнася и за докторантите, при който спадът в този относителен дял е от 22,2% през 2017/18 г до 18,2% през учебната 2018/19 г.

Общият брой на студентските участия в научни форуми е 268 за оценявания период. Участията в научни форуми на един студент е сравнително ниска – средно около 0,011 през 2013/14 г. и достига до 0,074 през 2018/19 г. Общият брой участия на докторанти в научни форуми е 32, като участията в научни форуми на един докторант през 2017/18 г. е 0,89 и нараства до 2,18 през учебната 2018/19 г. Общият брой публикации на студенти за оценявания период е 147, а на докторантите - 33. За свои разработки общо 61 студенти от ПН 3.8 „Икономика“ са получили стипендии за специални постижения. Във ВУАРР са спазени държавните изисквания по отношение на съдържанието на издаваните документи за образование и квалификация. Висшето училище издава и Европейско дипломно приложение. Във ВУАРР е създадена и функционира система за регистриране реализацията на завършилите студенти и докторанти. Поддържат се база данни за завършилите на институционално ниво и на ниво Факултет по икономика и управление. Ръководството на Факултета създава условия за поддържане на добри контакти и проследяване на реализацията на завършилите студенти. Създадени са организационни форми за поддържане на контакти с випускниците и работодателите за подпомагане на професионалната реализация на завършилите студенти. Средно около 92% от студентите в ОКС „бакалавър“ са наети на работа през първите две години от периода на обучение, докато в ОКС „магистър“ този процент е средно около 90% за оценявания период.

Констатации за изпълнението на критерий 5.1 в съответствие със стандарт 5 от ESG - част 1 (1-10): „Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление”.

Провежданата от ВУАРР кадрова политика е съобразена със законовите изисквания и се основава на публично оповестени процедури за осигуряване на квалифициран академичен състав. В ПН 3.8 „Икономика“ във ВУАРР е осигурен необходимия хабилитиран състав на основен трудов договор и се спазват изискванията на ЗВО за осигуреност на лекционните курсове. Обучението в ПН 3.8 „Икономика”, ОКС „бакалавър“, се осигурява от 53 преподаватели, като техният брой е намалял с 36% в сравнение с първата година от акредитационния период. Преподаватели на основен трудов договор са 66%. През оценявания период е увеличен делът на хабилитираните преподаватели на ОТД от 45,8% в началото на периода до 65,7% в края на 2018 г. Отчита се и нарастване на средната възраст с три години (от 48 г. на 51 г).

Обучението в ПН 3.8 „Икономика“, ОКС „магистър“, се осигурява от 34 преподаватели, всички хабилитирани, като тук се регистрира тенденция на увеличение с 21,4% в сравнение с началото на оценявания период. Делът на заетите на ОТД се увеличава от 57,1% за 2013 г. на 58,8% за 2018 г. Налице е намаляване на средната възраст хабилитираните преподаватели, осигуряващи обучението в ОКС

„магистър“ от 57 г. на 51,8 г.

От общо 53-ма преподаватели, осигуряващи обучението в ПН 3.8 „Икономика“ в двете ОКС 26-ма (49%), притежават научни степени и/или академични длъжности в областта на професионалното направление. Хабилитираните преподаватели на ОТД с квалификация в областта на професионалното направление по академична длъжност са 16, като само 5 (31,25%) от тях са на първи ОТД, а останалите 11 са на втори ОТД. Останалите хабилитирани преподаватели са с квалификация в следните професионални направления: 3.7 „Администрация и управление“ – 12 преподаватели (7 на първи ОТД); 3.9 „Туризъм“ – 5 преподаватели (4 на първи ОТД); 3.4. „Социални дейности“ – 1 преподавател на първи ОТД; 3.6. „Право“ – 1 преподавател на първи ОТД; 4.4. „Науки за земята“ – 2-ма преподаватели на първи ОТД; 4.6. „Информатика и компютърни науки“ - 1 преподавател на първи ОТД; 6.1. „Растениевъдство“ – 1 преподавател на първи ОТД; 6.2. „Растителна защита“ – 1 преподавател на първи ОТД; 9.1. „Национална сигурност“ – 1 преподавател на втори ОТД. Налице са общо 15 случая на разминаване между научна степен и академична длъжност на преподавателите на ОТД във ВУАРР, осигуряващи обучението на студентите в двете ОКС на ПН 3.8 „Икономика“, като само 1 от тях касае преподавател с квалификация по академична длъжност от професионално направление 3.8 Икономика. Във ВУАРР са осигурени финансови и организационни условия за повишаване на квалификацията и кариерното развитие на преподавателите в професионалното направление. Провеждат се регулярни процедури по атестиране на преподавателите – общо 17 за периода на акредитация, като всички атестирани преподаватели са получили положителни оценки. Във ВУАРР е осигурена действаща система за стимулиране и подпомагане на кариерното развитие на преподавателите. За атестационния период са приключени 43 процедури за заемане на академични длъжности, 13 от които в ПН 3.8. „Икономика“. Най-голям дял от приключилите процедури са за заемане на академичната длъжност „доцент“ – 58%. Във ВУАРР се прилага система за насърчаване и подпомагане на академичната мобилност по програмата „Еразъм+“ и по други международни споразумения. За оценявания период са осъществени 87 мобилности с цел преподаване и 87 мобилности с цел обучение по Програма Еразъм+ и 78 мобилности извън тази програма.

Констатации за изпълнението на критерий 5.2 в съответствие със стандарт 5 от ESG - част 1 (1-10): „Научноизследователска и художествено-творческа дейност на академичния състав и участие на студентите и докторантите в нея“.

На студентите и преподавателите от ПН 3.8 „Икономика“ са осигурени добри условия и възможности за участие в различни форми на научноизследователска дейност. Академичният състав, осигуряващ обучението в ПН 3.8 „Икономика“ във ВУАРР, участва активно в научни проекти и форуми, като е налице ръст на тези участия през оценявания период. Във ВУАРР са реализирани 8 национални и 12 международни проекти, в които са взели участие преподаватели, студенти и административен персонал в сътрудничество с партньорски организации от страната и чужбина. Регистрирана е положителна тенденция в показателя „Участия във форуми средно на един преподавател“, като през 2013 г. той е 0,93, докато през 2018 възлиза на 3,33 участия на един преподавател. За последната година на анализирания период средно на един преподавател се регистрират 1,06 участия в

национални научни форуми и 2,28 в международни. Публикационната активност на преподавателите, осигуряващи обучението в ПН 3.8 „Икономика“ във ВУАРР, нараства през акредитационния период. През периода 2013-2018 г. преподавателите на първи ОТД, осигуряващи обучението в ПН 3.8 „Икономика“ във ВУАРР, са реализирали 1422 публикации – 67,5% в страната и 32,5% в чужбина. В структурно отношение преобладават научните доклади и статиите - общо 1054, като от общият брой на статиите 235 са публикувани в страната и 171 са публикувани в чужбина. Преподавателите са публикували 62 монографии и 49 студии. Издадените учебници и учебни помагала са 257. Средният брой публикации на един преподавател нараства за периода от 1,93 през 2013 г. за публикациите в страната до 2,94 за 2018 г., а за публикациите в чужбина съответно от 0,6 за 2013 г. до 1,06 за 2018 г. Публикациите в научни издания с импакт фактор и импакт ранг (SCOPUS и Web of Science) са общо 5 за периода. През периода 2013-2018 г. броят на цитиранията на преподавателите от направлението е общо 470, от които 2 са в издания с импакт фактор и импакт ранг.

Констатации за изпълнението на критерий 6.1 в съответствие със стандарт 6 от ESG - част 1 (1-10): „Има осигурена и непрекъсната развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортната дейност по професионалното направление, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такова”.

Във ВУАРР наличните аудитории и учебни зали – по своите размери, брой работни места и седмична натовареност – са достатъчни за водене на нормален учебен процес, отчитайки броя на обучаваните студенти в ПН 3.8 „Икономика“. Осигурен е достъп за работа с информационни продукти. Компютърните зали разполагат със специализирано оборудване, което създава необходимите условия за нормален учебен процес. Обезпечен е достъп на преподаватели и студенти до безжичен интернет. Осигурен е достъп на преподавателите и студентите до специализирани собствени и други (български и чуждестранни) научни издания; електронен каталог, достъпен в сайта чрез страницата на библиотеката. Библиотечният фонд се е обогатил за периода на акредитация с нови заглавия, съответстващи на професионалното направление. Във ВУАРР е създаден Център за дистанционно обучение, разположен във филиала на ВУ във Велико Търново. ВУАРР развива изградените локални центрове за дистанционно обучение в Пазарджик, Силистра, Троян и Благоевград. В тези центрове се извършва обслужване на студентите в съответствие с изискванията на нормативната уредба за ДФО, като ВУАРР полага усилия за технологично и учебно-методическо осигуряване на обучението в ДФО. Изградена е платформа за дистанционно обучение и съществува среда за дистанционно обучение. Учебните програми по дисциплините от учебните планове на професионално направление 3.8 „Икономика“ от ОКС „бакалавър“ по специалностите в дистанционна форма на обучение - „Аграрна икономика“, „Икономика на туризма“, „Финанси“ и в ОКС „магистър“ по специалността „Финанси и банково дело“ са 100% равнопоставени на съответните програми в редовна форма на обучение по отношение на рамките за квалификация, придобити знания и умения. Съгласно утвърдените учебни планове и програми за всяка ДФОС в ОКС

„бакалавър“ и „магистър“ присъствените периоди са 20% от общата аудиторна заетост на студентите в редовна форма на обучение и се провеждат по график в основните звена и структури на ВУ под формата на консултации.

Проверката на ЕГ показва, че степента на готовност на дидактическите ресурси, подготвени на трето или четвърто равнище на технологична осигуреност (чл.9 ал.4 от Наредбата за държавните изисквания за организация на ДФО) е над минималните 70%, като най-висока е осигуреността на програмите за обучение: „Финанси и банково дело“ (неикономисти) 86%, „Финанси“ (на английски език) 80,7% и „Икономика на туризма“ (на английски език) 79,6%. Наличните в системата за ДФО материали по учебните дисциплини изпълняват изискването на чл.9 ал.1 от Наредбата за държавните изисквания на организация на ДФО и осигуряват обучението по над 75% от учебното съдържание. Не всички дисциплини, включени в учебните планове на предлаганите специалности за дистанционно обучение в ПН 3.8. Икономика, са обезпечени с учебни материали и ресурси за дистанционно обучение. Всички специалности в ДФО от ПН 3.8 „Икономика“ изпълняват критериите и изискванията съгласно Указанията на НАОА за оценяване на ДФО в професионално направление.

Академичното и административното обслужване на студентите от ПН 3.8 „Икономика“ е ясно регламентирано във вътрешните документи. За оптимизиране на административните услуги е изградена вътрешна информационна система за управление на работните процеси. Периодично се следи мнението на студенти и докторанти за качеството на предоставяните административни услуги.

Констатации за изпълнението на критерий 7.1 в съответствие със стандарт 7 от ESG - част 1 (1-10): „Институциите имат изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по професионалното направление и последващата реализация на завършилите”.

Във ВУАРР е създадена и функционира добра организация за набиране, обработване, управление и съхранение на информацията, свързана с качеството на обучението на студентите, в т.ч. от ПН 3.8. „Икономика“ и тяхната реализация. С тази дейност са ангажирани различни органи и структури на ВУ. Реализацията на завършилите студенти във ВУАРР се разглежда като показател за качеството на обучението. Създаден е и функционира Клуб на възпитаниците на ВУ. Във ВУАРР е изградена и периодично се актуализира база данни относно съдържанието на обучението по сродни специалности и образователно-квалификационни степени във водещи висши училища. На тази база се обновява учебната документация в ПН.

Констатации за изпълнението на критерий 8.1 в съответствие със стандарт 8 от ESG - част 1 (1-10): „Институциите публикуват ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по професионалното направление”.

ВУАРР има добре структурирана и поддържана в актуално състояние интернет страница, достъпна в глобалната интернет мрежа. На интернет страницата на ВУ е публикувана достатъчна, актуална и лесно достъпна информация, свързана с приема и обучението на студентите в отделните професионални направления, тяхното дипломиране, придобиваната квалификация, възможностите за професионална им реализация и кариерно развитие. На интернет страницата на ВУАРР е огласена и актуална информация за осъществяваната във ВУ

научноизследователска, проектна и международна дейност, както и за възможностите и условията за мобилност на студенти и преподаватели. Резултатите от изследователската дейност на преподавателите и студентите се популяризират и в други разнородни формати и дейности, в т.ч.: периодично организирани университетски научни конференции, кръгли маси, публични лекции, публикуване на информация за участия на преподаватели и студенти в научни и други проекти. На уебсайта на ВУ не се открива пълна информация за учебните програми по изучаваните дисциплини, както и начина на оценяване по тях. Не се открива информация и за състава на Студентския съвет. На английската версия на сайта името на висшето училище е изписано като „университет“ – University of Agribusiness and Rural Development, което не отговаря на официалния му статут.

Констатации за изпълнението на критерий 9.1 в съответствие със стандарт 9 от ESG - част 1 (1-10): „Институциите извършват регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии, при обучението по професионалното направление”.

Във ВУАРР е налице функционираща система за управление и мониторинг на качеството на образователния процес. Актуализацията на учебните програми се осъществява при използване на резултатите от проучванията на мненията на студенти, потребители на кадри и партньорски организации относно подготовката на студентите. В рамките на оценявания период в ПН 3.8 са разкрити: нова бакалавърска специалност „Счетоводство“ и нова магистърска специалност „Международен бизнес“. Актуализирани са 37 учебни програми, като в този процес са участвали средно годишно 109 студенти и 20 работодатели (без студентите и работодателите, участвали в проектите по ОП-РЧР). Проблемите на студентската успеваемост са обект на постоянно внимание от страна на ръководството на ВУАРР. Регулярно се анализират резултатите и се предприемат действия за подобряване на обучението по ПН 3.8. „Икономика”.

Констатации за изпълнението на критерий 10.1 в съответствие със стандарт 10 от ESG - част 1 (1-10): „Институциите извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по професионалното направление”.

ВУАРР осъществява планирани дейности за самооценяване научноизследователската и учебно-преподавателската си дейност. Външното оценяване на програмите за обучение по ПН 3.8 „Икономика“ се осъществява от НАОА, както и от независимата одитираща организация Интертек, извършваща сертификационни и ресертификационни одити на СУК. Във ВУАРР се анализира конкурентната среда и се осъществява регулярен мониторинг и периодична актуализация на учебните програми в ПН 3.8 „Икономика”. Предприемат се действия в резултат на получените оценки и отправените препоръки от страна на студентите и работодателите. Във ВУ са осигурени както нормативно, така и практически възможности за участие на хабилитирани преподаватели от други висши училища и представители на практиката в състава на комисиите за провеждане на държавни изпити и дипломни защиты по програмите за обучение в ПН 3.8 „Икономика”.

В резултат на констатациите за резултатите от извършеното оценяване, проведено на **30.10.2019 г. (Протокол № 29)**, на основание чл. 88а, ал. 5, т.1 от ЗВО и чл. 38, ал. 2 от ПДНАОА, членовете на ПКЧНУ гласуваха оценки по критериите за програмна

акредитация на професионално направление по десетобалната система, в съответствие с чл. 79, ал. 1 от ЗВО.

След обобщаване на резултатите от гласуването, в съответствие с приетите от Акредитационния съвет на НАОА „Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти”, Постоянната комисия по стопански науки и управление взе следното **РЕШЕНИЕ**:

1. Дава програмна акредитация на професионално направление 3.8 „Икономика“ във Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив на основание обща оценка: **8,09 (осем цяло и девет стотни)**.

За ОКС „бакалавър“

- „Аграрна икономика“ – редовна, задочна и дистанционна форма на обучение.
- „Финанси“ – редовна, задочна и дистанционна форма на обучение.
- „Счетоводство“ – редовна и задочна форма на обучение.
- „Икономика на туризма“ – редовна, задочна и дистанционна форма на обучение.
- „Икономика на туризма“ (английски и руски език) – редовна, задочна и дистанционна форма на обучение.
- „Финанси“ (английски и руски език) – редовна, задочна и дистанционна форма на обучение.

За ОКС „магистър“

- „Икономика и управление на агробизнеса“ (и със свободно избираеми специализации – Екологична сигурност и Агролесовъдство) – задочна форма на обучение.
- „Икономика и управление на регионите“ със специализация „Туризм“ – задочна форма на обучение.
- „Икономика и управление на регионите“ със специализация „Маркетинг в публичния сектор“ – задочна форма на обучение.
- „Финанси и банково дело“ – редовна, задочна и дистанционна форма на обучение.
- „Счетоводство и одит“ – задочна форма на обучение.
- „Международен бизнес“ – задочна форма на обучение.
- „Финанси и банково дело“ (английски и руски език) – редовна, задочна и дистанционна форма на обучение

2. Срокът на валидност на акредитацията е пет години, в съответствие с чл. 79, ал. 4 от ЗВО.

3. Определя капацитет на професионално направление 3.8 „Икономика“ във Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив, за ОКС „бакалавър“ – 2300 студенти (редовна, задочна и дистанционна форма на обучение), за ОКС „магистър“ - 1000 студенти (редовна, задочна и дистанционна форма на обучение).

Общо за професионалното направление: 3300 студенти.

Постоянната комисия по стопански науки и управление формулира следните препоръки:

1. В учебните планове за ОКС „магистър“ да се включат факултативни дисциплини.

Срок: началото на учебната 2020/2021 г.

2. Да се увеличи академичният обмен на студентите от професионалното направление по програмите за мобилност с цел обучение.

Срок: постоянен

3. Да се увеличат публикациите на преподавателите по проблематиката на професионалното направление в научни издания с импакт фактор и импакт ранг.

Срок: постоянен

4. Да се увеличи броят на интерактивните и мултимедийните електронни ресурси и дейности, използвани при обучението на студентите от специалностите в дистанционна форма.

Срок: постоянен

5. Наименованието на ВУ на английски език в сайта и в официалните документи да се приведе в съответствие със статута и утвърденото наименование на ВУ на български език.

Срок: м. декември 2019

6. Разкритите локални центрове за дистанционно обучение да се преименуват в съответствие с предмета им на дейност: административни звена, неизвършващи обучение.

Срок: м. декември 2019

Обща словесна оценка в съответствие с получената числова оценка: съществено съответствие

Председател на ПКЧНУ:

(проф. д-р Галина Младенова)